

Новорайська

територіальна громада та виклики
воєнного часу

Атлас умов та ресурсів

ТОВАРИСТВО
ДОСЛІДНИКІВ
УКРАЇНИ

ГЕОІНФОРМАЦІЙНИЙ
ПОРТАЛ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ГЕОЛОГІЯ ТА
ГЕОМОРФОЛОГІЯ

КЛІМАТ

ҐРУНТИ

ЛАНДШАФТИ ТА
РОСЛИННІСТЬ

ЕКОЛОГІЯ

ДЕМОГРАФІЯ

СОЦІАЛЬНА СФЕРА

БЕЗПЕКА
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ГОСПОДАРСЬКИЙ
РОЗВИТОК

ТУРИЗМ І КУЛЬТУРНА
СПАДЩИНА

МІСТОБУДІВНЕ
ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ

ТРАНСПОРТНА
ІНФРАСТРУКТУРА

НАСЛІДКИ ВІЙНИ ТА
ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ
РОЗВИТКУ

ТОВАРИСТВО
ДОСЛІДНИКІВ
УКРАЇНИ

ГІС-портал
Херсонської
області

УДК 528.94:911(477.72-22) «362/364»(084.4)

Н77

Рекомендовано до друку Вченою радою Херсонського
державного університету Міністерства освіти і науки
України (протокол № 10 від 24.02.2025 р.)

Рецензенти:

член-кореспондент НАН України, доктор біологічних наук, професор Олександр
ХОДОСОВЦЕВ

доктор географічних наук, професор Микола БАРАНОВСЬКИЙ
кандидат географічних наук, Віктор ЧЕХНІЙ

Експерт від Новорайської територіальної громади:

Микола ЧИСТИКОВ, начальник Новорайської сільської військової адміністрації

Н77

**Новорайська територіальна громада та виклики воєнного часу: атлас умов та
ресурсів** / Товариство дослідників України; заг. ред. П. Остапенко,
Д. Мальчикова; авт. кол.: П. Остапенко, Д. Мальчикова, І. Пилипенко та ін. –
Київ; Херсон; Новорайськ, 2025. – 36 с.

ISBN 978-617-8670-07-8

Атлас умов та ресурсів довоєнного розвитку і повоєнної відбудови Новорайської територіальної громади Херсонської області – частина глобального проєкту Товариства дослідників України із створення та підтримки геоінформаційної системи для цілого регіону, що базується на географічному підході до створення ГІС-систем. Це картографічне навчальне видання, що характеризує умови і ресурси розвитку громади у мирний час і наслідки широкомасштабного воєнного вторгнення російської армії. Атлас містить картографічні і аналітичні матеріали за трьома розділами «Природні умови та ресурси довоєнного розвитку і повоєнної відбудови», «Соціальна сфера та демографічний потенціал територіальної громади», «Економічний розвиток громади, інфраструктура відбудови та розвитку».

Призначений для здобувачів освіти, викладачів, науковців, мешканців громади, представників органів місцевого самоврядування і всіх тих, хто цікавиться місцевим розвитком.

УДК 528.94:911(477.72-22) «362/364»(084.4)

ISBN 978-617-8670-07-8

©Товариство дослідників України, 2025

©ХДУ, 2025

©П. Остапенко, Д. Мальчикова, 2025

©Колектив авторів, 2025

Авторський колектив

Павло Остапенко – кандидат географічних наук, керівник проєкту, автор ідеї;

Дар'я Мальчикова – докторка географічних наук, професорка, аналіткиня розділу "Наслідки війни і повоєнна стратегія розвитку";

Ігор Пилипенко – доктор географічних наук, професор, аналітик розділів "Демографія довоєнного часу", "Вплив війни на демографічний потенціал".

Олександр Бончковський – PhD з географії, автор розділів: "Геоморфологічна карта", "Фізична карта", "Клімат", картограф розділів: "Соціальний захист", "Культура", "Спорт", "Центри безпеки та пожежно-рятувальні частини", "Містобудівне освоєння території", "Культурна спадщина", картограф розділів "Агропромисловий комплекс",

Володимир Швайко – автор розділів: "Ґрунти", "Ландшафти та рослинність", "Природно-заповідний фонд", "Екологічна мережа", "Військові ландшафти сучасності";

Андрій Бончковський – PhD з географії, автор розділів: "Геологічна будова і корисні копалини", "Екологічні проблеми";

Станіслав Остапенко – PhD з географії, картограф розділів: "Вплив війни на демографічний потенціал", "Промисловість", "Мережа автомобільних доріг", "Наслідки війни і повоєнна стратегія розвитку";

Роман Перхалюк – картограф розділів: "Демографічний потенціал", "Соціальна сфера: освіта, медицина, соціальний захист, культура, спорт", «Культурна спадщина і туристична діяльність мирного часу»;

Яна Мілевська – аналіткиня розділів: "Промисловість", "Агропромисловий комплекс", "Соціальна сфера: освіта, медицина, соціальний захист, культура, спорт", "Центри безпеки та пожежно-рятувальні частини", "Мережа автомобільних доріг", "Туристичні місця та маршрути";

Олена Денисенко – кандидатка географічних наук, аналіткиня розділів: "Генеральні плани населених пунктів", "Містобудівне освоєння території";

Дар'я Остапенко – дизайнерка проєкту.

ТОВАРИСТВО
ДОСЛІДНИКІВ
УКРАЇНИ

ГЕОІНФОРМАЦІЙНИЙ
ПОРТАЛ

ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Зміст

Карта територіальної громади.....	5
Загальна характеристика територіальної громади.....	6

Розділ І. Природні умови та ресурси довоєнного розвитку і повоєнної відбудови

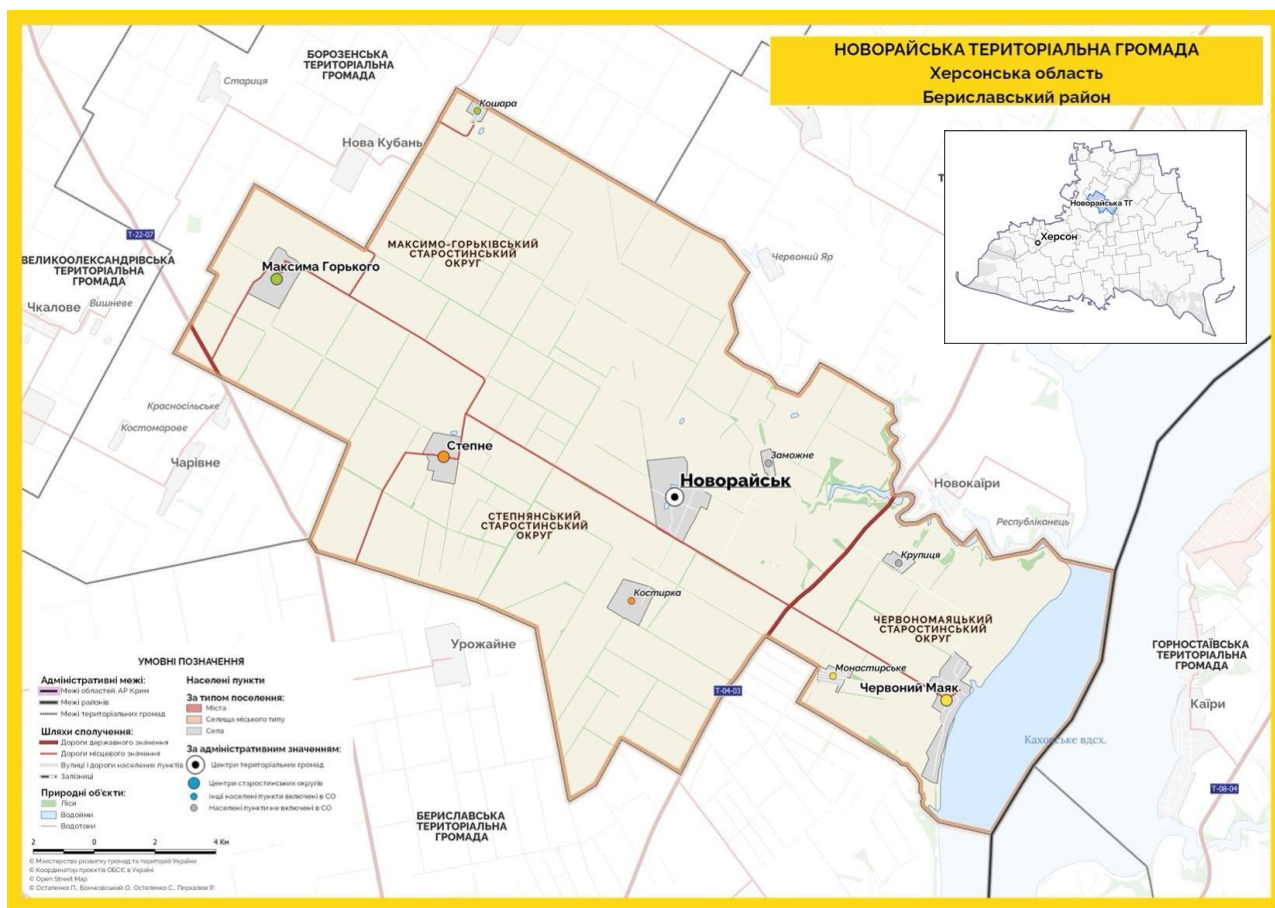
ГЕОЛОГІЯ.....	7
ГЕОМОРФОЛОГІЯ	8
КЛІМАТИЧНІ УМОВИ	10
ҐРУНТИ	11
ЛАНДШАФТИ ТА РОСЛИННІСТЬ	13
ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН: 2021 рік	14

Розділ ІІ. Соціальна сфера та демографічний потенціал тергромади

ДЕМОГРАФІЯ ДОВОЄННОГО ЧАСУ	17
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ	19
СОЦІАЛЬНА СФЕРА: 2021 рік	21
ІНФРАСТРУКТУРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: 2021 рік	23

Розділ ІІІ. Економічний розвиток громади, інфраструктура відбудови та розвитку

ГОСПОДАРСЬКИЙ РОЗВИТОК У МИРНИЙ ЧАС	24
КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА І ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МИРНОГО ЧАСУ	26
ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА: 2021 РІК	27
МІСТОБУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ: 2021 РІК.....	29
НАСЛІДКИ ВІЙНИ І ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ	31

Загальні умовні позначення до карт в атласі

- Межі областей, АР Крим
- Межі територіальних громад
- Тип населених пунктів:**
 - Міста
 - Селища
 - Села
- Шляхи сполучення:**
 - Дороги державного значення
 - Дороги місцевого значення
 - Вулиці і дороги населених пунктів
 - Залізниця

Назви старостинських округів, населених пунктів на картосхемі вище і далі на інших картосхемах в атласі вказані станом на 2021 рік.

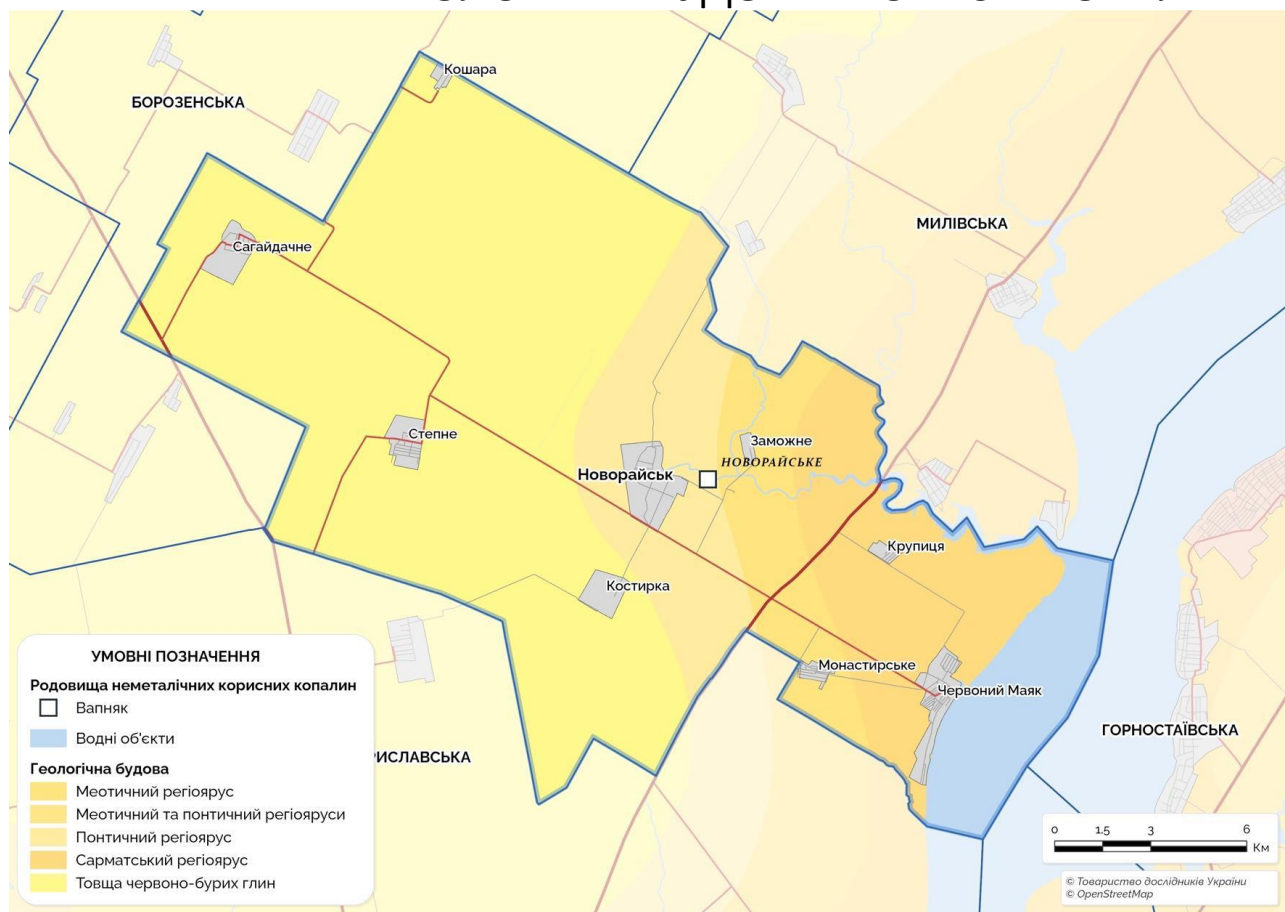
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ (2021)

Назва тергромади	Новорайська
Тип тергромади	сільська територіальна громада
Область	Херсонська
Район	Бериславський
Площа (кв. км)	351,5
Кількість старостинських округів	2
Кількість міст	0
Кількість селищ	0
Кількість сіл	9
Населення (2021, тис. осіб)	5,71
Кількість ВПО (01.01.2024)	601
Кількість населення в т.ч. із ВПО (01.01.2025)	2 317
Густота населення тергромади (осіб/кв.км)	16,3
Середній приріст населення 2001-2021 (%)	-26,7
Населення працездатного віку (осіб, станом на 01.01.2022)	3320
Населення старше працездатного віку (осіб, станом на 01.01.2022)	1329
Населення молодше працездатного віку (осіб, станом на 00.01.2022)	1065
Бюджет тергромади (2021, загальний фонд без урахування міжбюджетних трансфертів, млн. грн)	6,05
Індекс податкоспроможності тергромади	0,2
Базова дотація тергромади (тис. грн.)	8 406,40
Реверсна дотація тергромади (тис. грн.)	0
Кількість ЦНАП в тергромаді	1

Новорайська територіальна громада

Загальна кількість родовищ в межах територіальних громад	1
Родовища горючих корисних копалин	Відсутні
Родовища неметалічних корисних копалин	Вапняк (Новорайське)
Родовища підземних вод	Відсутні
Коротка характеристика мінерально-сировинних ресурсів в територіальних	У межах територіальної громади знаходиться родовище вапняків (Новорайське), яке станом на 2021 рік не розробляється

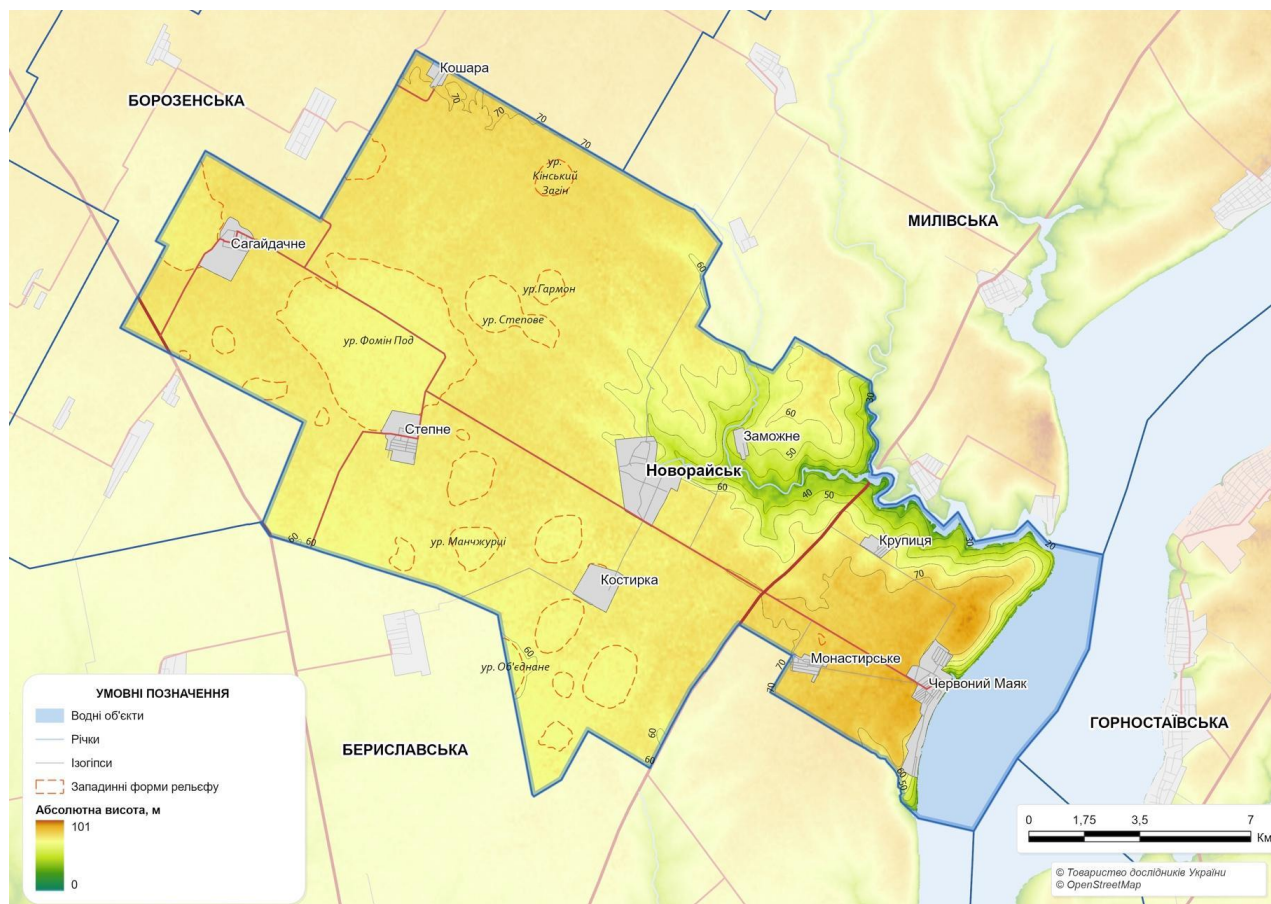
ГЕОЛОГІЧНА БУДОВА І КОРИСНІ КОПАЛИНИ

Новорайська територіальна громада

Середня висота, м	59,4
Мінімальна висота, м	16
Максимальна висота, м	85
Амплітуда висот, м	69
Пласка території (%)	91,33
Дуже пологі схили (%)	6,89
Пологі схили (%)	1,12
Слабко спадисті схили (%)	0,49
Спадисті схили (10%)	0,17
Сильно спадисті схили (%)	0,00
Середній показник вертикального розчленування (м/км.кв)	12,5
Середній показник крутизни схилів (°)	0,67
Середній показник горизонтального розчленування (км /км.кв)	0,22
Геоморфологічна карта (коротка характеристика у розрізі тергромад)	Територіальна громада знаходиться у межах Буго-Дніпровської лесової рівнини, що в генетичному відношенні являє собою пластово-денудаційну субгоризонтальну плоску рівнину на неогенових відкладах. У зах. частині громади розвинений западинний рельєф, представлений густою мережею подів, подоподібних знижень і степових блюдць, сумарною площею 4552,2 га (13% площі громади). Найбільший под - Фомін под (площею понад 2000 га). У Фомін под впадають невеликі лощини. У сх. частині громади в Каховське вдсх впадає розгалужена та глибока (до 40-50 м) Червона балка. Окремі невеличкі, проте глибокі балки впадають у Каховське вдсх південніше
Гіпсометрична карта (коротка характеристика у розрізі тергромад)	Середня висота у межах громади: 59,4 м. Максимальна висота: 85 м (півн. околиця с. Червоний Маяк). Мінімальна висота: 16 м (уріз води Каховського вдсх). Амплітуда висот: 69 м
Карта схилів (коротка характеристика у розрізі тергромад)	Територія громади характеризується переважно пласким рельєфом: 91,3% площі громади - це пласкі поверхні, інші 8,7% - це схили. Найбільші площі зайняті дуже пологими схилами (1-3°) - 6,9%; менше пологими (3-5°) - 1,1%, та слабкоспадистими (5-7°) схилами - 0,5%. Спадисті та сильноспадисті схили (крутизною понад 7°) зустрічаються на узбережжі Каховського водосховища і в яружно-балковій мережі

ФІЗИЧНА КАРТА

КЛІМАТИЧНІ УМОВИ

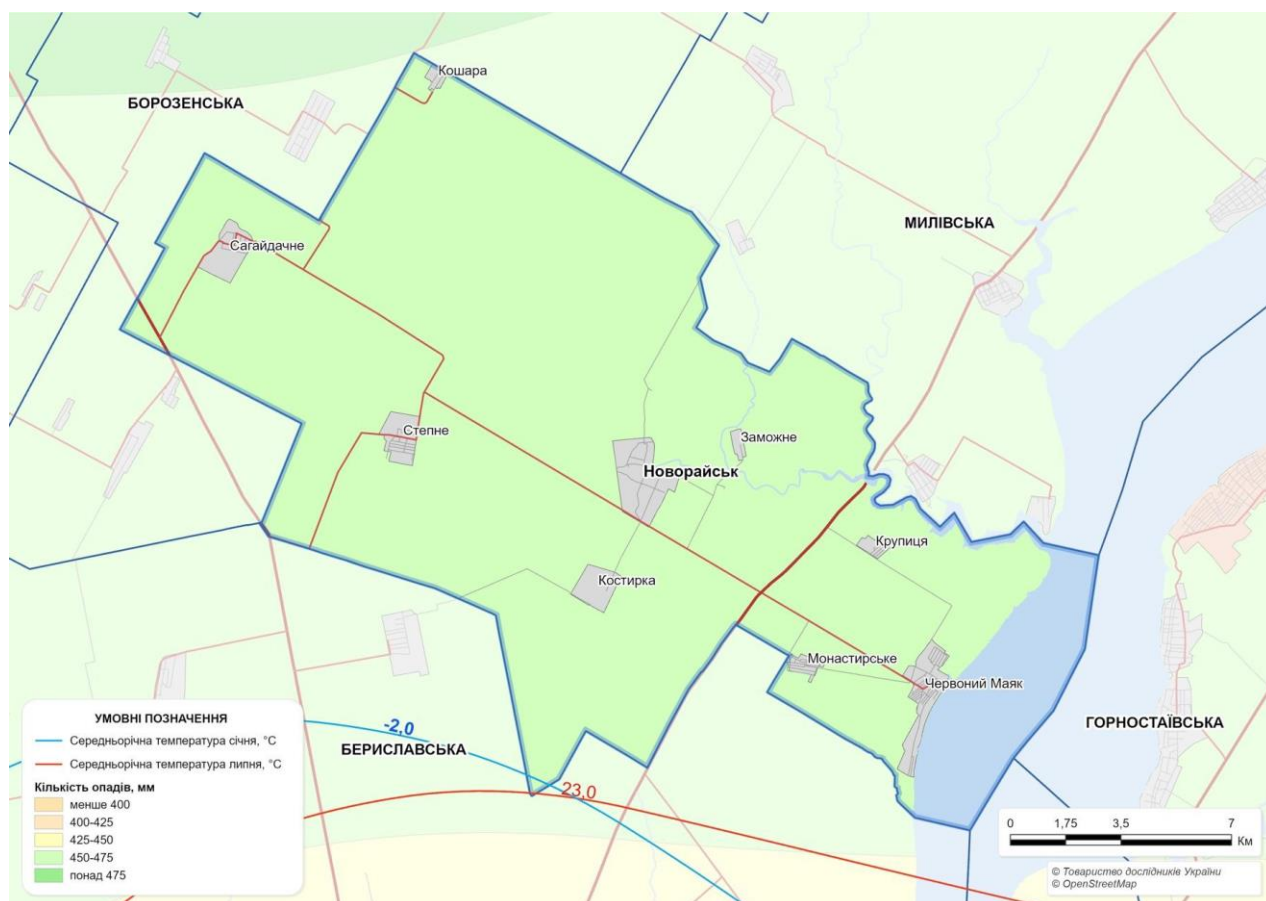
Новорайська територіальна громада

Коротка характеристика кліматичних умов тергромади

Середньорічна температура: +10,1°C. Середня температура січня: -2,1°C. Середня температура липня: +22,9°C. Середньорічна кількість опадів: 450-470 мм. Тергромада знаходиться у дуже посушливій, помірно жаркій агрокліматичній зоні з м'якою зимою

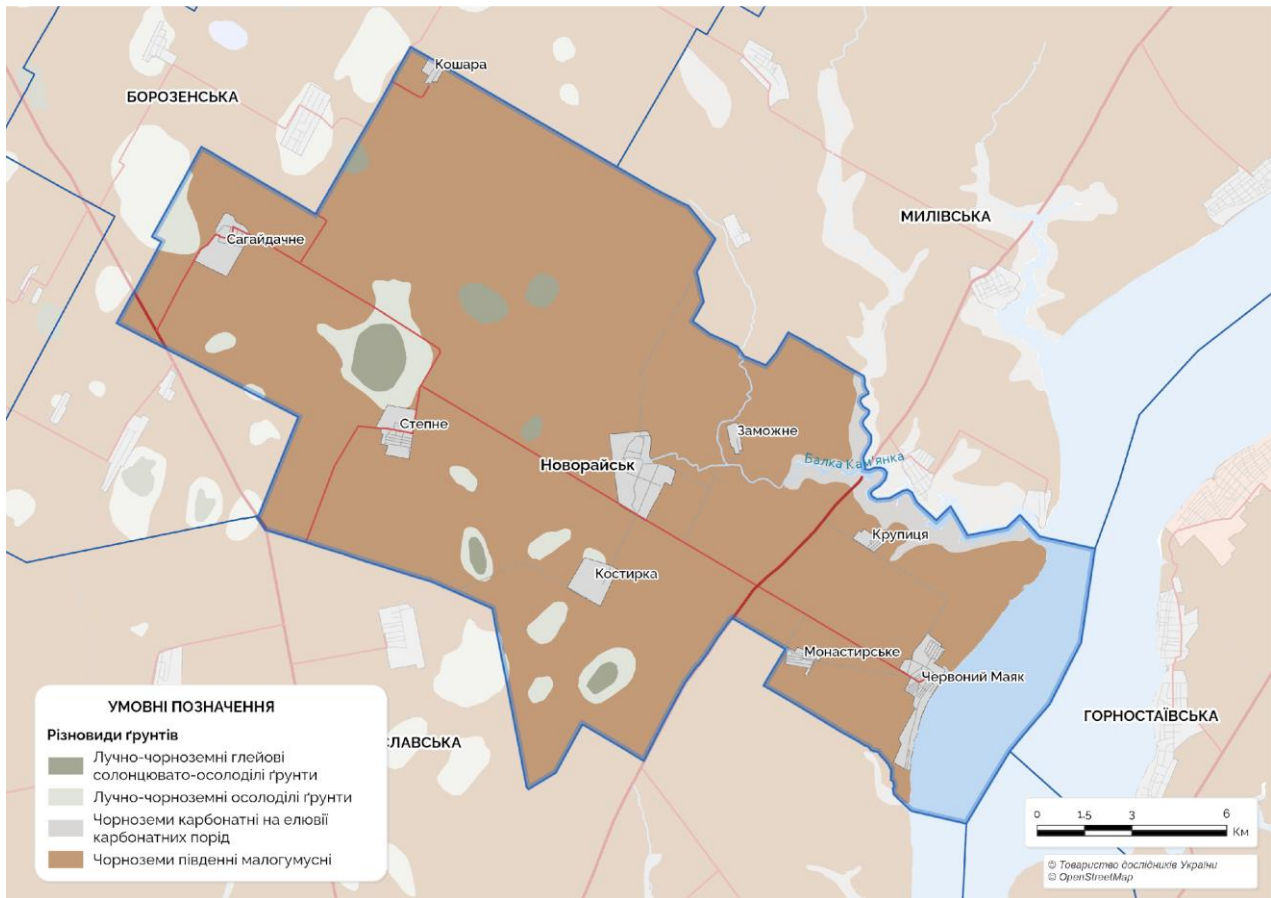
КЛІМАТИЧНА КАРТА

Новорайська територіальна громада

Коротка характеристика рослинного покриву тергромади	Рослинний покрив територіальної громади представлений: агрофітоценозами на місці різнотравно-типчаково-ковилових степів та остепнених луків степових подів (277,76 кв.км.; 78,97% площі громади); типчаково-ковиловими сухими степами з переважанням ковили української та ковили Лесінга за участю стоколоса прибережного, шавлії пониклої та ін. (23,43 кв.км.; 6,66% площі громади); полезахисними лісосмугами з робінією псевдоакацією, дубом звичайним, ясенем пенсильванським, кленами ясенolistим і гостролистим та ін. (13,27 кв.км.; 3,77% площі громади); байрачними дубовими та дубово-ясеновими заплавними широколистяними лісами з домішкою клена польового, в'яза листуватого та степових видів (жовта акація кущова, терен, залізник бульбистий та ін.) (3,49 кв.км.; 0,99% площі громади)
Коротка характеристика ґрунтового покриву тергромади	Ґрунтовий покрив територіальної громади представлений: чорноземами південними малогумусними (297,6 кв. км.; 84,6% площі громади), лучно-чорноземними осолоділими ґрунтами (14,1 кв. км.; 4,01% площі громади), лучно-чорноземними глейовими солонцюватими осолоділими ґрунтами (7,3 кв. км.; 2,07% площі громади), чорноземами карбонатними на елювії карбонатних порід (6,2 кв. км.; 1,77% площі громади)

Новорайська територіальна громада
ҐРУНТОВИЙ ПОКРИВ

ЛАНДШАФТИ ТА РОСЛИННІСТЬ

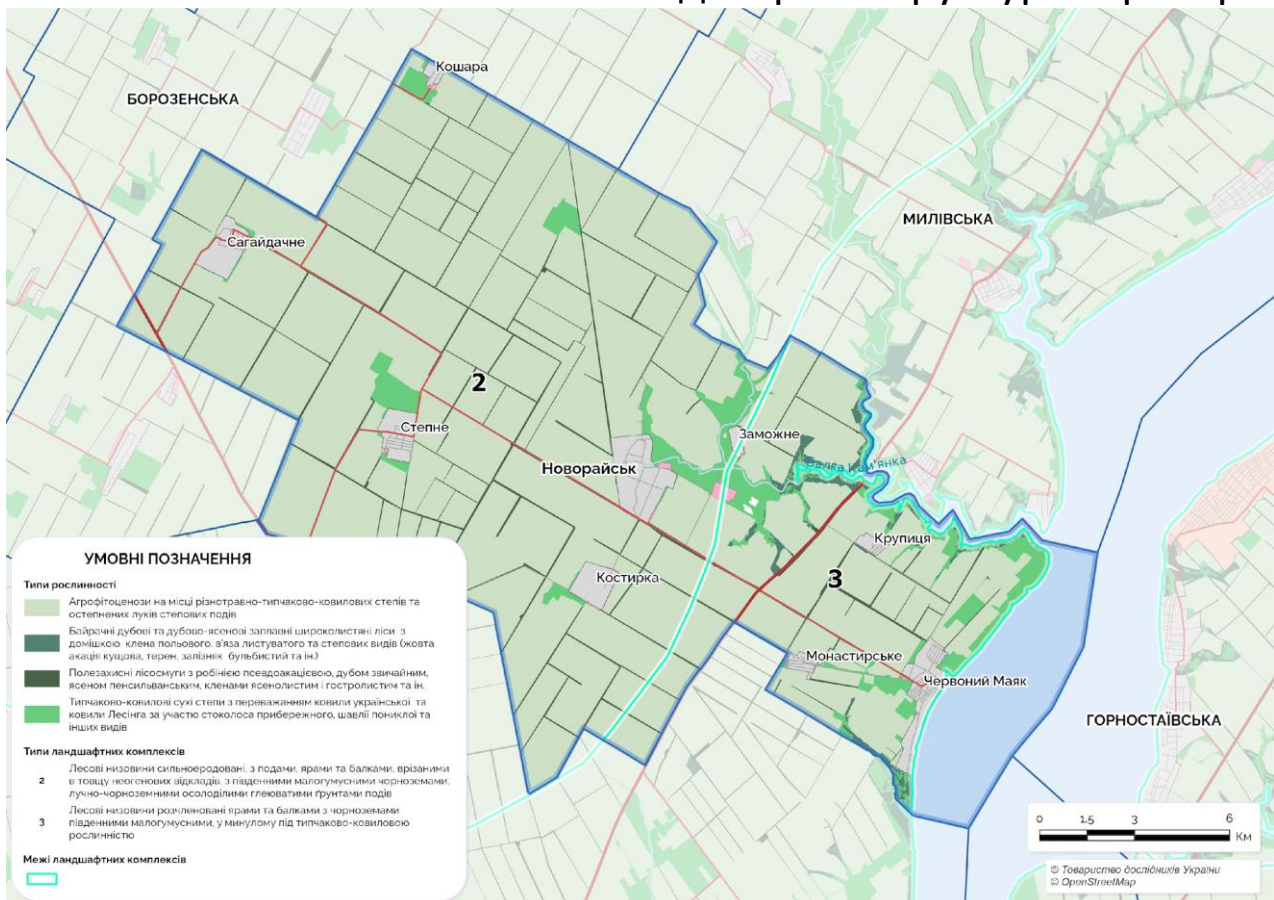

Новорайська територіальна громада

Коротка характеристика ландшафтної структури тергромади

Ландшафтна структура території громади представлена: лесовими низовинами сильноеродованими, з подами, ярами та балками, врізаними в товщу неогенових відкладів, з південними малогумусними чорноземами, лучно-чорноземними осолоділими глеюватими ґрунтами подів (245,31 кв. км.; 69,75% площі громади), лесовими низовинами розчленованими ярами та балками з чорноземами південними малогумусними, у минулому під типчакowo-ковиловою рослинністю (79,84 кв. км.; 22,70% площі громади)

Ландшафтна структура території

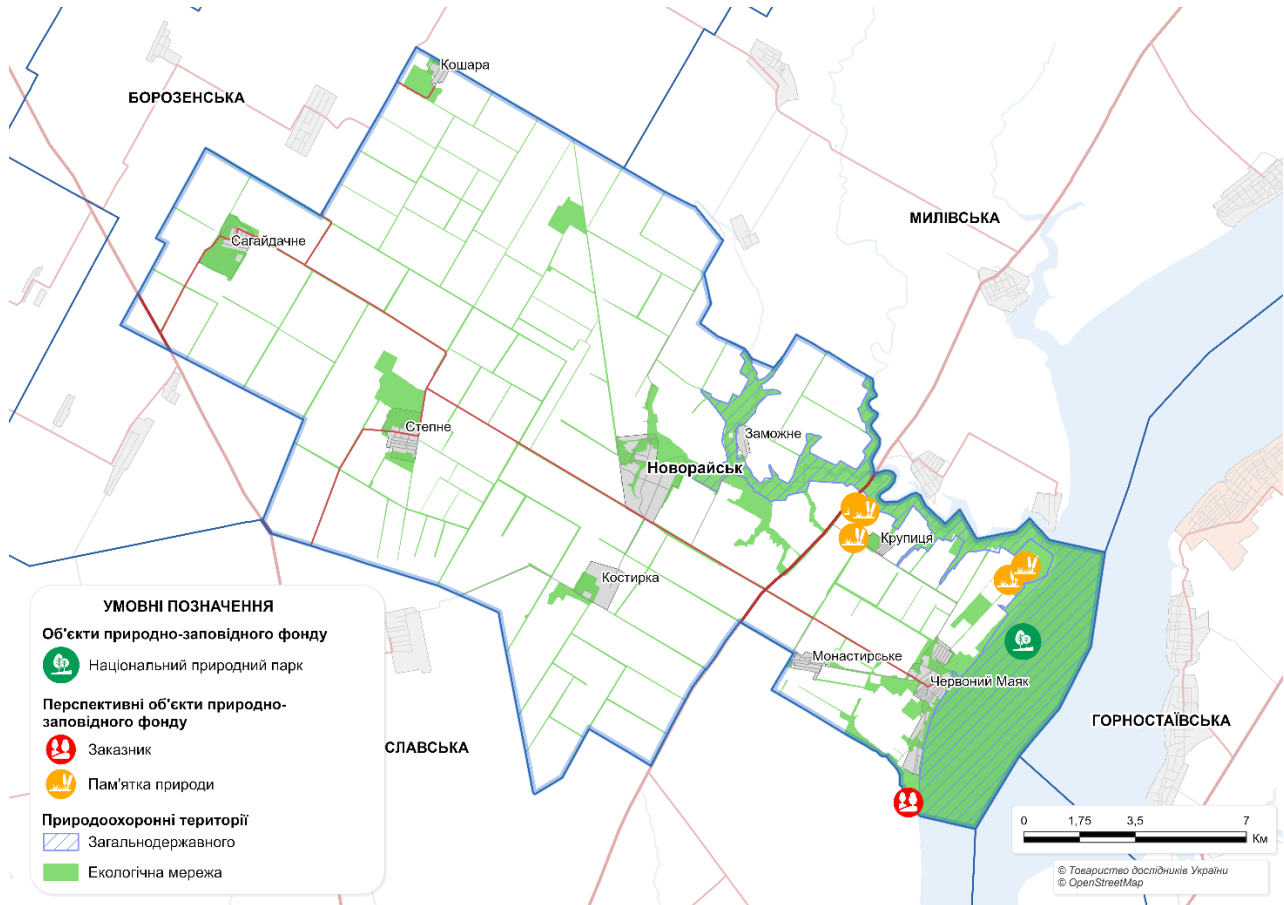
Новорайська територіальна громада

Коротка характеристика об'єктів природно-заповідного фонду	Мережа об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення на території громади представлена: національним природним парком "Кам'янська Січ" (3349,25 га; 9,53% площі громади)
Коротка характеристика перспективних об'єктів природно-заповідного фонду	Мережа перспективних об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення на території громади представлена: ландшафтним заказником «Старошведський». Мережа перспективних об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення на території громади представлена: ботанічною пам'яткою природи «Курган біля Крупиці I», ботанічною пам'яткою природи «Курган біля Крупиці II», ботанічною пам'яткою природи «Курган біля Крупиці III», ботанічною пам'яткою природи «Курган-майдан», ботанічною пам'яткою природи «Довгі кургани» (Джерело: Мойсієнко І. І., Ходосовцев О. Є., Пилипенко І. О., Бойко М. Ф., Мальчикова Д. С., Клименко В. М., Пономарьова А. А., Захарова М. Я., Дармостук В. В. Перспективні заповідні об'єкти Херсонської області. Херсон: Видавничий Дім «Гельветика», 2020. 166 с. DOI: 10.32782/978-966-992-049-2/1-166).
Коротка характеристика екомережі	Загальна площа екомережі тергромади становить 66,09 кв. км. (18,8% від загальної площі території громади). Екологічна мережа в межах територіальної громади представлена наступними типами наземного покриву: лучно-степовими територіями (22,63 кв. км.; 34,24% площі екомережі); лісові території становлять (3,49 кв. км.; 5,28 % площі екомережі), території охоплені полезахисними лісосмугами займають (13,27 кв. км.; 20,08% площі екомережі); внутрішні води (26,7 кв. км.; 40,40% площі екомережі). Екологічна мережа в межах територіальної громади представлена наступними типами рослинного покриву: типчаково-ковиловими сухими степами з переважанням ковили української та ковили Лесінга за участю стоколоса прибережного, шавлії пониклої та ін. (23,43 кв. км.; 35,45% площі екомережі); полезахисними лісосмугами з робінією

	псевдоакацією, дубом звичайним, ясенем пенсильванським, кленами ясенolistим і гостролистим та ін. (13,27 кв. км.; 20,08% площі екомережі); байрачними дубовими та дубово-ясеновими заплавними широколистяними лісами з домішкою клена польового, в'яза листуватого та степових видів (жовта акація кущова, терен, залізник бульбистий та ін.) (3,49 кв. км.; 5,28% площі екомережі). Ландшафтна структура екологічної мережі тергромади представлена: лесовими низовинами сильноеродованими, з подами, ярами та балками, врізаними в товщу неогенових відкладів, з південними малогумусними чорноземами, лучно-чорноземними осолоділими глеюватими ґрунтами подів (22,54 кв. км.; 34,11% площі громади), лесовими низовинами розчленованими ярами та балками з чорноземами південними малогумусними, у минулому під типчаково-ковиловою рослинністю (17,87 кв. км.; 27,04% площі громади)
Коротка характеристика сайтів (об'єктів) Смарагдової мережі тергромади	Смарагдова мережа на території громади представлена наступними сайтами (об'єктами): "Каховське водосховище" (3068,36 га; 8,73% площі громади)
Коротка характеристика екологічного стану, лісових та земельних ресурсів	За період з 2000 по 2020 роки втрата лісових насаджень в громаді складає 1.2 га. У територіальній громаді переважають дуже слабо еродовані ґрунти (56% площі громади)
Оцінка стану забруднення навколишнього середовища у межах територіальних громад	Відсутня інформація про підприємства забруднювачі у територіальній громаді

Новорайська територіальна громада

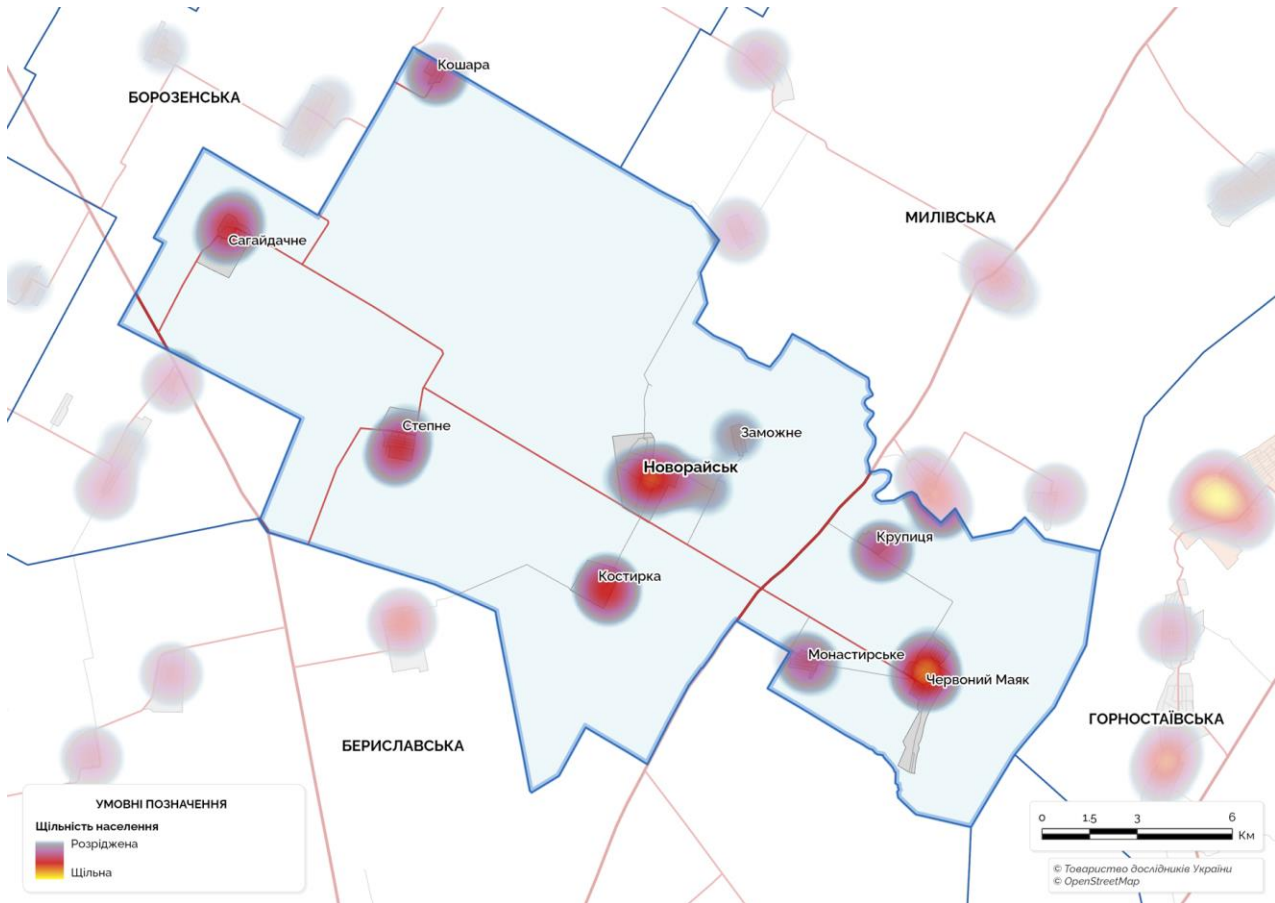
ЕКОЛОГІЧНА МЕРЕЖА ТА ЗАБРУДНЕННЯ

Новорайська територіальна громада

Коротка характеристика демографічного потенціалу	Чисельність населення Новорайської територіальної громади на 1 січня 2022 року складало 5714 осіб, які проживали в 9 населених пунктах. В адміністративному центрі, в селі Новорайськ, мешкало 33% населення громади, а перших трьох за людністю поселеннях (Новорайськ, Червоний Маяк та Степне) проживало 69,2% населення громади. В цілому, чисельність населення територіальної громади складала 6,0% населення Бериславського району та 0,6% населення Херсонської області на відповідний період. Густота населення складала на початок 2022 року 16 осіб на квадратний км, щільність населених пунктів складала 2,6 на 100 км². Середня відстань між населеними пунктами – 6,2 км, середня людність населеного пункту складала 634 осіб. Частка осіб старша працездатного віку складає 22,83%, що відносить громаду до групи територіальних одиниць з середньою часткою осіб пенсійного віку відносно середньообласного параметру. Навантаження цією віковою групою на осіб працездатного віку сягає 376 осіб на 1000 осіб працездатного віку, що є нижчим за середній показник. Частка молодшої групи складає 19% населення, що відносить громаду до групи територіальних одиниць з показником, вищим за середній. Діти формують високе демографічне навантаження на рівні 315 на 1000 осіб працездатного віку. Загальне демографічне навантаження є вищим за середнє по Херсонській області і складає 691 особа на 1000 осіб працездатного віку
Етнічна структура та національні артефакти в тергромаді	В межах тергромади не виділяються етнічні громади

Новорайська територіальна громада ЩІЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Новорайська територіальна громада

Вплив війни на демографічний потенціал тергромади

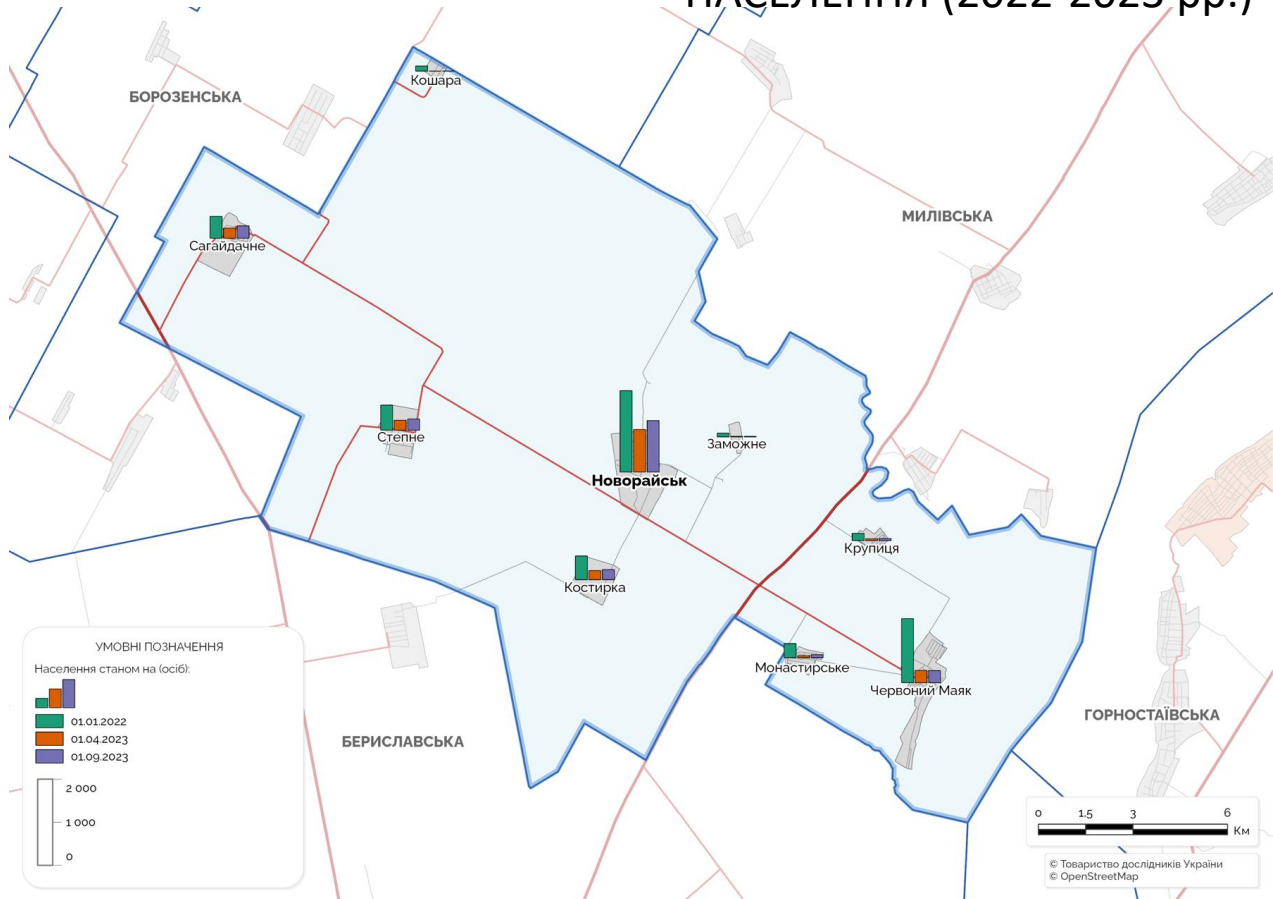
Повномасштабне вторгнення та інтенсивність бойових дій на території Новорайської громади викликали катастрофічне скорочення населення. Загальне зменшення склало майже 64% на 1 лютого 2023 року. Найбільші показники скорочення демонструють село Кошара – населення зменшилося на 99% (залишилася 1 людина зі 119 осіб довоєнної кількості), Монастирське – на 85%, Заможне – на 82%.

Для громади є притаманним повільне відновлення чисельності населення за рахунок повернення громадян. Так, з 1 квітня 2023 по 1 січня 2025 року населення збільшилося лише на 264 особи або на 4,6% чисельності населення станом на початок 2022 року. Загальна чисельність населення на 1 січня 2025 склала 2301 особи. Це складає лише 40,6% від числа мешканців на 1 січня 2022 року. Відносно високі темпи зростання чисельності населення за обраний період демонструє села Новорайськ (+16,2%), Сагайдачне (+11,8%). В цілому, це надзвичайно низькі темпи відтворення населення. Крім того, в селах Червоний Маяк, Крупиця та Монастирське продовжується скорочення чисельності населення через знаходження населених пунктів під постійними обстрілами.

Як і для більшості звільнених громад, негативним аспектом залишається деформована вікова структура населення. Частка пенсіонерів перевищує 38% населення. Наявні діти до 15 років складають лише 11,5% населення громади, що підкреслює критичність демографічної ситуації.

На 1 січня 2025 року густота населення складає менше 7 осіб на км², щільність населених пунктів складала 2,6 на 100 км². Середня відстань між населеними пунктами – 6,2 км, середня людність населеного пункту складала 257 осіб.

Новорайська територіальна громада
ЗМІНА ДЕМОГРАФІЧНОЇ СТРУКТУРИ
НАСЕЛЕННЯ (2022-2023 рр.)

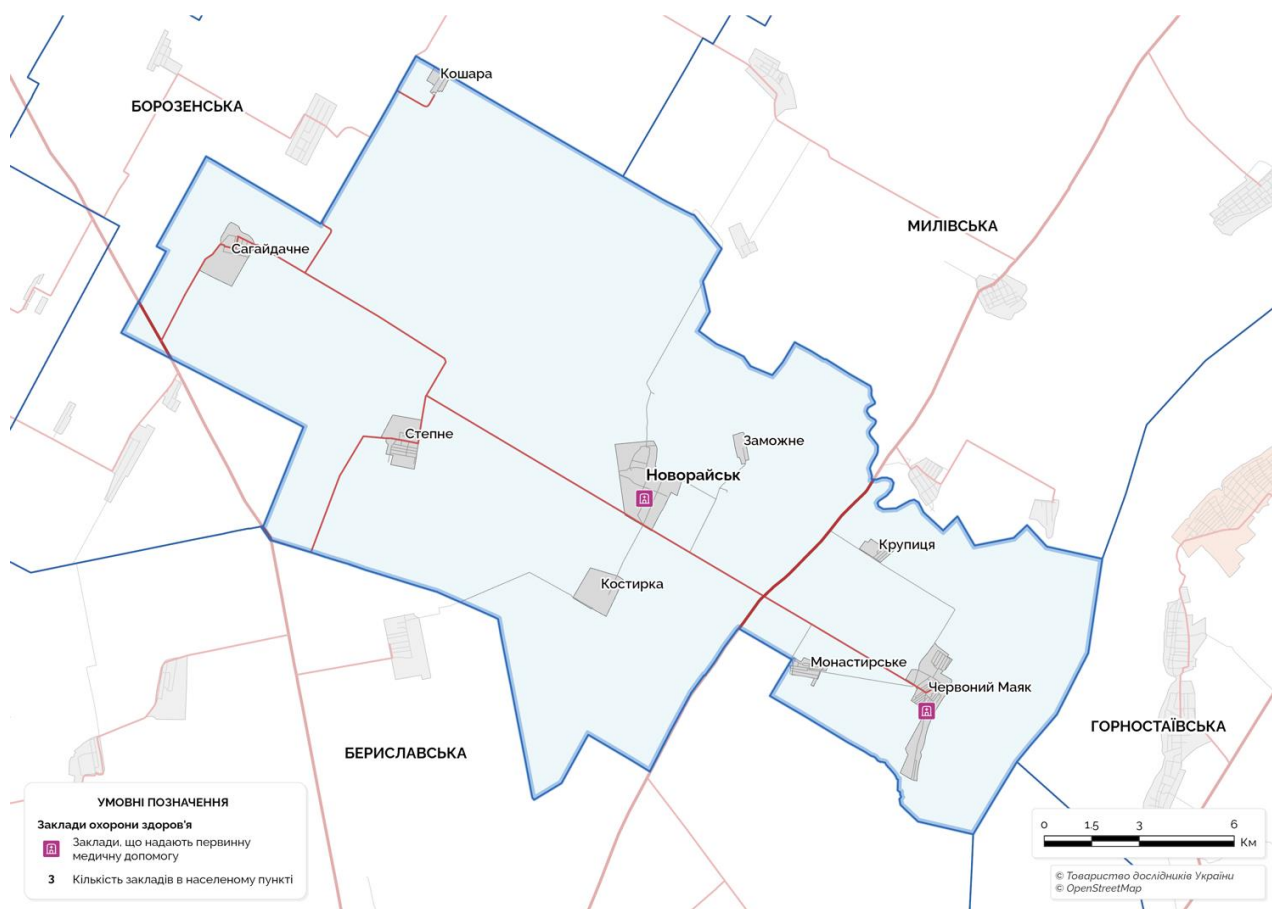
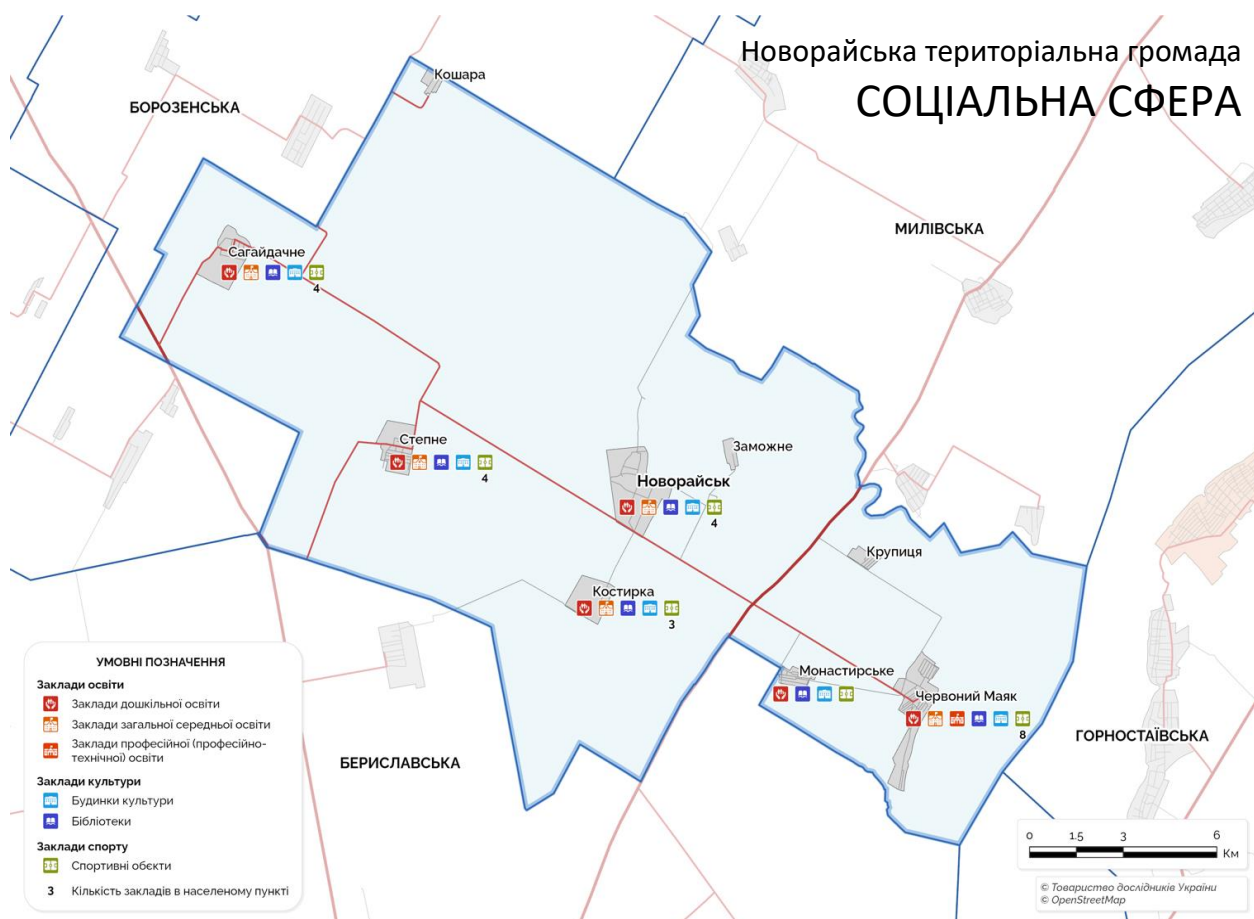
СОЦІАЛЬНА СФЕРА: 2021 рік

Новорайська територіальна громада

Коротка характеристика закладів освіти	Мережа закладів освіти представлена 6 ДНЗ, 3 ЗЗСО, Державним навчальним закладом "Бериславський професійний аграрний ліцей". Два ЗЗСО I-III рівня акредитації, два - I рівня акредитації. У найбільшому закладі навчається 259 учнів, в найменшому - 15. У ЗЗСО навчається 544 учні та працює 72 педагоги. Середня наповненість класів у громаді - 11,8 учні на клас (середній рівень наповнюваності) і змінюється від 18,5 до 7,3 за окремими закладами. Навантаження на одного вчителя у громаді складає 7 учнів і змінюється від 9,9 до 5,5 учнів на одного вчителя
Медична сфера	Медична сфера територіальної громади складається із 1 закладу первинної медичної допомоги, в тому числі 2 заклади ПМД зареєстровано в системі ehealth. Послуги первинної медичної допомоги надають 2 лікарів, із якими укладено 3173 декларацій, що становить 53,77% від загальної кількості населення територіальної громади
Коротка характеристика сфери соцзахисту	Громада утворена 2020 р. Основна планувальна документація потребує своєї розробки
Коротка характеристика сфери культури	Територіальна громада характеризується низьким навантаженням користувачів на заклади культури. У громаді 2 клубні заклади та 6 публічних бібліотек. Це обмежує перспективу комерціалізації частини послуг, які надають у сфері культури та, відповідно підвищує навантаження на місцевий бюджет
Коротка характеристика спортивної сфери	Спортивна інфраструктура громади за своєю структурою дуже спрощена. Її складають 24 об'єкти - 6 футбольних полів, 7 спортивних залів та 11 спортивних майданчиків

Новорайська територіальна громада СОЦІАЛЬНА СФЕРА

ІНФРАСТРУКТУРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ: 2021 рік

Новорайська територіальна громада

Коротка характеристика пожежної безпеки в тергромаді	В межах територіальної громади функціонує місцева пожежна охорона (МПО), яка обслуговує всі 9 населених пунктів тергромади, час прибуття МПО знаходиться в межах 20 хвилинної доступності.
Загальний рівень техногенної безпеки тергромади	Організація реагування на надзвичайні ситуації в тергромаді знаходиться на належному рівні
Коротка характеристика техногенної безпеки в тергромаді	В межах територіальної громади функціонують підрозділи реагування на надзвичайні ситуації. На території тергромади розміщений 1 об'єкт техногенної небезпеки – пожежовибухонебезпечний

СИЛИ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

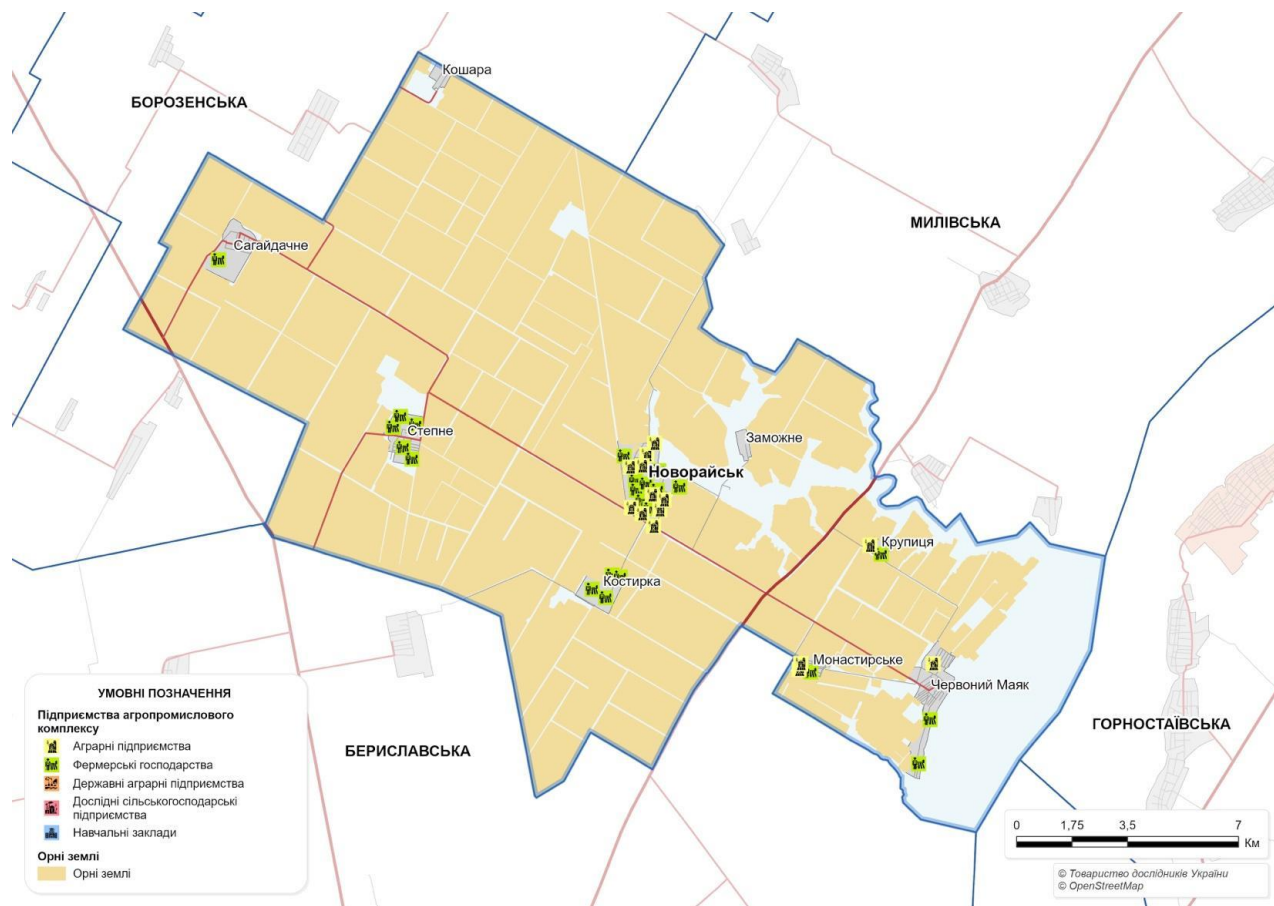

ГОСПОДАРСЬКИЙ РОЗВИТОК У МИРНИЙ ЧАС

Новорайська територіальна громада

Коротка характеристика промислового розвитку територіальних громад	Дані щодо промислових підприємств відсутні
Коротка характеристика енергетичного комплексу тергромад	В межах територіальної громади розміщено чотири сонячні електростанції (СЕС на даху Зоотехнологія, СЕС на даху Екотех-Юг-2,3 1,2 черга) загальною потужністю 1,01 МВт
Коротка характеристика агропромислового комплексу	В межах територіальної громади зареєстровано 49 підприємств агропромислового комплексу, із яких 16 - аграрних підприємств, 32 фермерських господарств та 1 навчальний заклад
Переважаюча спеціалізація в рослинництві	Соя, соняшник, ячмінь ярий, рапс озимий, просо
Переважаюча спеціалізація в тваринництві	Свинарство
Коротка характеристика інвестиційно-привабливих територій	В межах територіальної громади знаходиться 4 інвестиційно-привабливі території, 3 типу Greenfield та 1 Brownfield для потенційного розміщення об'єктів промисловості та сільського господарства. Загальна площа ділянок - 27,9 га

Новорайська територіальна громада АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА І ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МИРНОГО ЧАСУ

Новорайська територіальна громада

Загальна к-сть об'єктів культурної спадщини	6
Коротка характеристика культурної спадщини в територіальній громаді	В межах тергромади знаходиться 3 історичних об'єкти, а саме: Пам'ятник на честь воїнів-односельчан (с. Новорайськ), Пам'ятник на честь воїнів-односельчан (с. Сагайдачне). Також в тергромаді розташований історико-культурний центр «Амадока» в с. Червоний Маяк, який є надзвичайно привабливим атрактивним об'єктом, що дає великі перспективи розвитку туризму в Новорайській тергромаді
Туристичні маршрути, що пролягають територією тергромади	В межах територіальної громади знаходиться: 1 туристичний маршрут "Казикерменський шлях" (Червоний Маяк)

ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА: 2021 РІК

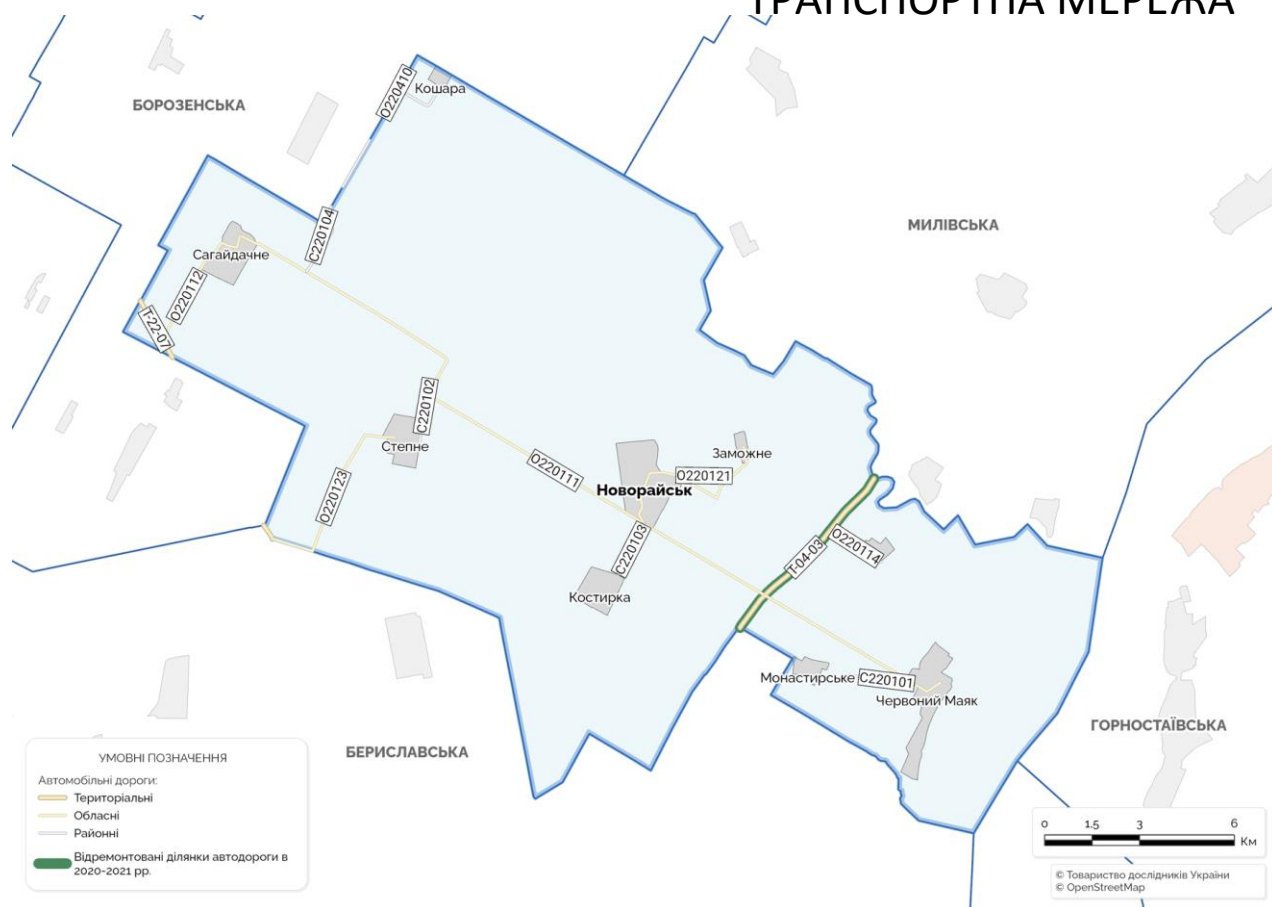

Новорайська територіальна громада

Коротка характеристика мережі автомобільних доріг	Загальна протяжність автомобільних доріг державного та місцевого значення в територіальній громаді становить близько 99 км, таким чином щільність автомобільних доріг в тергромаді становить 0,283 км/кв. км (середній показник по області). Найбільшу протяжність в межах тергромади мають дороги обласного (69,5%) та районного значення (17,2%). Протягом 2024 рр. в тергромаді відремонтовано 21 км доріг державного та місцевого значення, що становить 21% від їх загальної протяжності в тергромаді.
Коротка характеристика доступності автобусних пасажирських перевезень тергромад	З 9 (33%) населених пунктів тергромади мають не регулярне автобусне сполучення (в тому числі центр тергромади) до селища Велика Олександрівка, з якого вже можна напряму добратися до м. Херсон, м. Миколаїв та м. Кривий Ріг

Новорайська територіальна громада

ТРАНСПОРТНА МЕРЕЖА

МІСТОБУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ: 2021 РІК

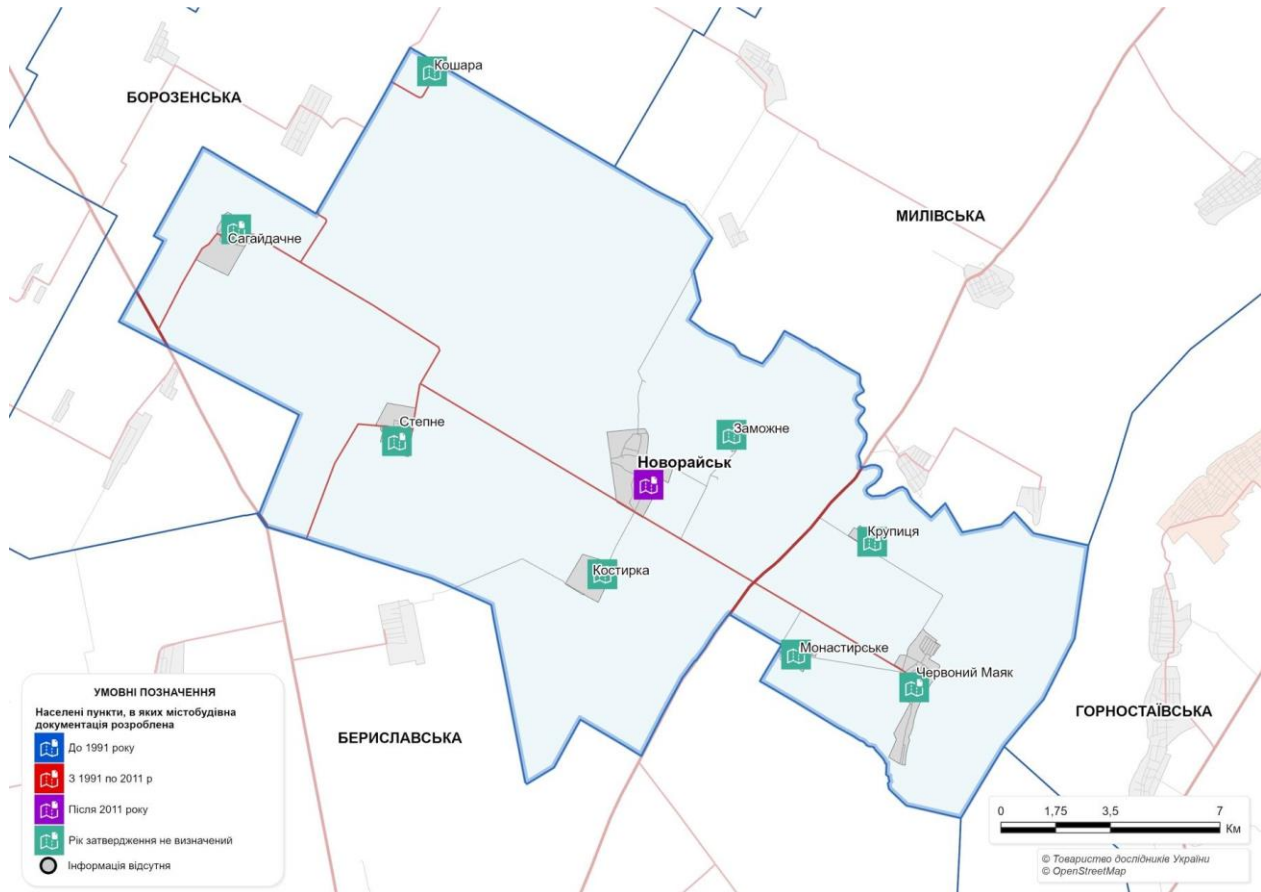

Новорайська
територіальна громада

Поточний стан затвердження містобудівної документації (МБД) у тергромадах	До складу Новорайської сільської громади входить 9 населених пунктів. 1 н.п. тергромади має генеральний план, затверджений після 2011 р. Матеріали генеральних планів наявні у публічному доступі (https://novorajskara.dosvit.org.ua/documents/ck56pkdyw8jze0742kyfxaam5). План затвердженого генерального плану с. Новорайськ наявні у публічному доступі (https://novorajskara.dosvit.org.ua/documents/ck56pkdyw8jze0742kyfxaam5) від 18.12.2019 р. Генеральний план у публічному доступі відсутній. Схема зонування території, текстові матеріали та інші графічні матеріали відсутні
Оцінка затвердженої МБД в тергромадах	1 населений пункт тергромади має МБД затверджену в після 2011 р., 1 з 9 н.п. має матеріали генеральних планів (основні креслення) наявні у публічному доступі. Основне креслення генерального плану та с. Новорайськ відсутні в публічному доступі
Коротка характеристика житлового фонду	Загальна розрахункова площа житлових приміщень в тергромаді становить 158,6 тис. кв.м., загальна забезпеченість житлом в тергромаді становить 27,2 кв.м/особу. Розрахункова кількість квартир/житлових садиб становить 2839 одиниці, забезпеченість квартир/житлових садиб на 1 особу в тергромаді становить 0,49. Загалом, тергромада має середній рівень забезпеченості житлом населення
Коротка характеристика містобудівного освоєння	Розселенська мережа територіальної громади складається із 9 сіл, в яких станом на початок 2025 проживає близько 5710 осіб. Загальна площа забудованих територій в межах тергромади - 12,27 кв.км, площа населених пунктів - 13,396 кв.км.

Новорайська територіальна громада

ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК

НАСЛІДКИ ВІЙНИ І ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

Новорайська територіальна громада

Період тимчасової окупації військами рф	Новорайська селищна територіальна громада знаходилася під окупацією з 09 квітня по 11 листопада 2022 року. На жаль, після деокупації і до сьогодні майже вся територія Новорайської селищної територіальної громади залишається територією можливих бойових дій, а с. Червоний Маяк, с. Крупиця віднесено до територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси
Наслідки військового вторгнення рф	Військова агресія росії в межах Новорайської селищної територіальної громади викликала руйнування житла та інфраструктури, людські жертви та соціальні втрати. Масштаби пошкоджень від війни в межах Новорайської громади порівняно з іншими деокупованими громадами суттєво менші – в громаді загалом в період від початку широкомасштабного вторгнення по вересень 2023 року було зафіксовано 44 пошкоджених об'єкти, що складало менше 1% від загальної кількості зареєстрованих пошкоджень на деокупованих територіях в цей період. Якщо говорити про пошкодження та прямі втрати за цей період, то загалом в межах Новорайської територіальної громади у 5 з 9 населених пунктів було пошкоджено 44 об'єкти, в тому числі 20 приватних житлових будинків, 9 багатоквартирних будинків та 15 об'єктів комунальної, соціальної і виробничої інфраструктури. В числі таких об'єктів заклади охорони здоров'я, заклади дошкільної і загальної середньої освіти, будинки культури і господарські споруди. Загалом 95,4% пошкоджень відбулися внаслідок влучання боєприпасів, 2,3% - внаслідок влучання ракет, 2,3% - внаслідок інших дій російських військ. Червоний Маяк найбільше з усіх населених пунктів зазнав наслідків бойових дій – в цьому селі сконцентровано 63% від усіх пошкоджених об'єктів територіальної громади. Ще 3 населені пункти (Новорайськ, Степне, Костирка) сумарно концентрують близько 32% пошкоджених об'єктів. У Червоному Маяку пошкоджено чи повністю зруйновано 28 приватних і багатоквартирних житлових будинків, а в інших селах при збереженні житлової інфраструктури практично повністю зруйновано об'єкти сфери охорони здоров'я, в тому числі спеціалізованої та вторинної медичної допомоги, заклади дошкільної освіти і загальної середньої освіти, господарські споруди і адміністративні будівлі. Так, наприклад, у с. Степне уражено Сільський будинок культури, Степнянський заклад повної загальної середньої освіти та заклад дошкільної освіти, будівлю сільської ради, КНП "Бериславський центр ПМСД" БМР, Степнянський ФП. У с. Костирка - Костирський будинок культури, Костирський заклад дошкільної освіти (ясла - садок), Костирська

філія Новорайського опорного закладу повної загальної середньої освіти, КНП "Бериславський центр ПМСД" БМР, Костирський ФП.

Наслідки війни охоплюють не лише руйнування та пошкодження інфраструктури, виробничих об'єктів, суспільних інституцій, а й перш за все - втрати людського капіталу. У демографічній ситуації Новорайської тергромади внаслідок складної безпекової обстановки сьогодні нараховується лише близько 40% від довоєнної чисельності населення. Тільки у адміністративному центрі громади було зафіксовано станом на вересень 2023 року 63,3% довоєнної кількості населення, а у січні 2025 року цей показник становив вже 68,5%. В 5 з 9 сіл частка наявного населення порівняно з довоєнним рівнем становить менше 30%.

Друге за чисельністю населення до війни село громади Червоний Маяк (1487 осіб) станом на вересень 2023 року мало лише близько 18% населення, але населення продовжує скорочуватися – у січні 2025 року в селі залишилося 8,8% довоєнної кількості населення. Та сама ситуація в с. Монастирське, с. Крупиця, що пов'язано із географічним положенням цих селищ фактично на лінії бойових дій.

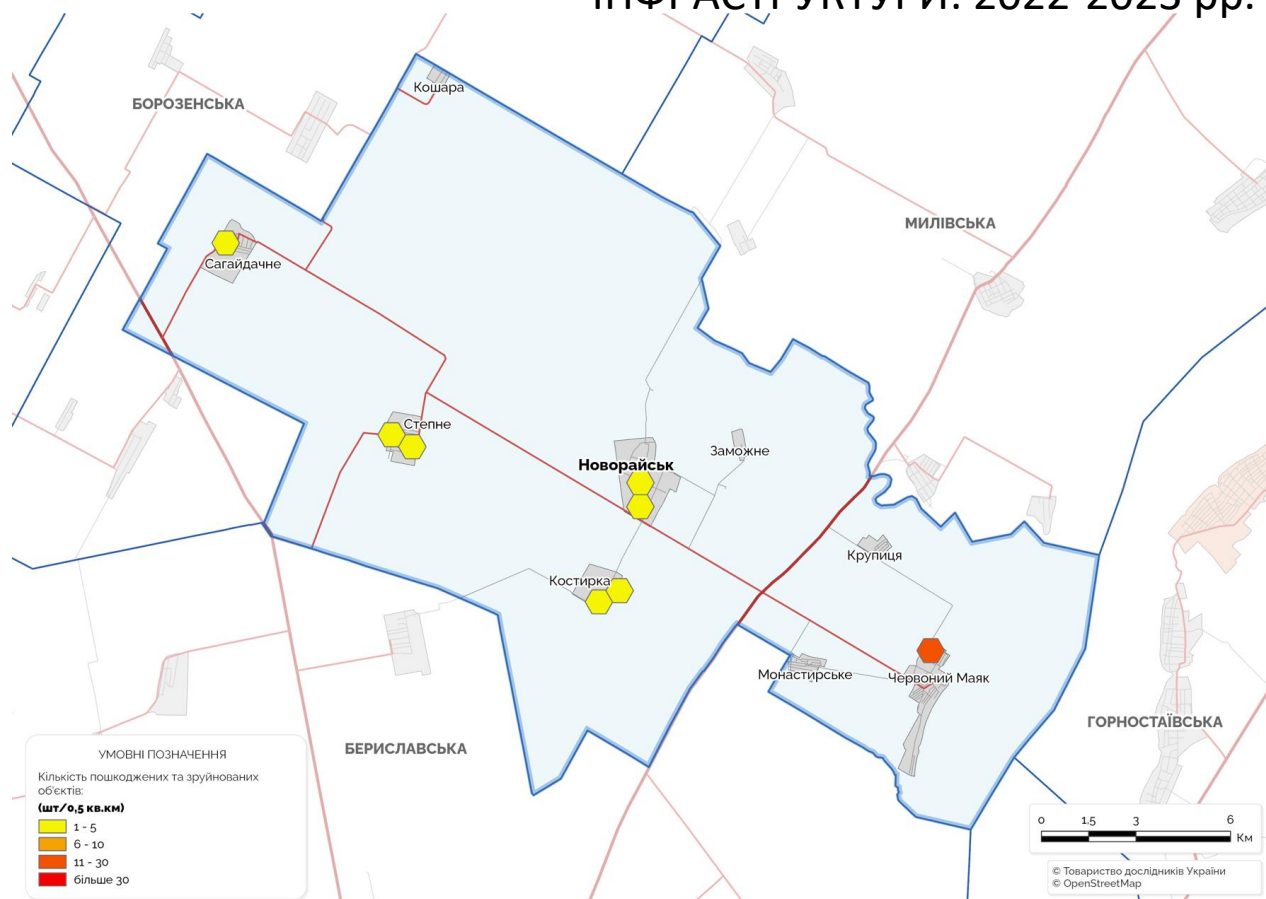
Наприклад, станом на 01.01.2025 р. в с.Кошара залишилося лише 2 жителя, с. Крупиця, Заможне, Монастирське – від 25 до 35 жителів. В цих 3-х з цих 4-х населених пунктів зовсім немає дітей віком до 15 років, лише в с.Заможне налічується 1 дитина. Проте в окремих населених пунктах, навіть тих, які найбільше зазнали руйнувань, демографічний приріст з квітня по вересень 2023 року склав близько 10%, зокрема в с. Новорайськ і с. Сагайдачне (раніше – Максима Горького).

Як і для інших деокупованих тергромад, для Новорайської тергромади характерна спотворена вікова структура населення. Загалом в громаді частка дітей та підлітків станом на 01.01.2025 р. становить 11,5%, осіб працездатного віку – 49,8%, а людей старше працездатного віку – 38,7%.

Варто відзначити, що окремі населені пункти тергромади з довоєнною чисельністю населення до 200 осіб (Кошара, Заможне), які не зазнали руйнувань, відносно віддалені від лінії фронту, демонструють гірші демографічні тенденції. Зокрема, сумарно в цих 2-х селах зараз проживає менше 30 осіб. Така ситуація є загрозливою з точки зору нарощування подальших диспропорцій у людності окремих населених пунктів в громаді, знелюднення найменших населених пунктів та складнощів у відновленні/створенні нової мережі соціальних та інфраструктурних послуг.

Новорайська територіальна громада

РУЙНУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ЦИВІЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: 2022-2023 рр.

Повоєнне відновлення

Після деокупації тергромади незважаючи на складну безпекову ситуацію було розпочато відновлення критичної інфраструктури життєдіяльності. Загалом на даний час започатковано проекти відбудови на території громади загальним обсягом 3,9 млн грн в таких секторах економіки як освіта та вода, санітарія та управління відходами, зокрема:

- відновлювальні роботи в Новорайському закладі дошкільної освіти;
 - будівництво артезіанської свердловини для забезпечення водопостачання с. Крупиця, порушеного внаслідок руйнування Каховської ГЕС;
 - капітальний ремонт і реконструкція пошкоджених об'єктів надання спеціалізованої та вторинної медичної допомоги.
- Серед інших проєктів, що сприятимуть відновленню тергромади можна відзначити:
- будівництво центру безпеки;
 - відновлення молодіжного центру;
 - будівництво млина та пекарні в с. Новорайськ;
 - проведення робіт з капітального ремонту будівлі, майнового комплексу Новорайської загальноосвітньої школи I-III ступенів;
 - капітальний ремонт з реконструкцією сільської бібліотеки в навчально-виховний комплекс початкова школа–дитячий садок в с. Сагайдачне;
 - нове будівництво ФАП на місці зруйнованої адміністративної будівлі та встановлення модульного ФАП для надання медичного обслуговування мешканцям с. Сагайдачне;
 - будівництво дев'яти артезіанських свердловин с. Новорайськ, с. Монастирське, з метою відновлення сталого водопостачання після руйнування Каховської ГЕС.

Довгострокова повоєнна стратегія розвитку має також включати:

- 1) збереження і відновлення людського потенціалу, повернення людей, які виїхали за кордон, і вимушено переміщених осіб;
- 2) відновлення економіки громади в цілому і стабільне зростання конкурентоспроможності громади;
- 3) створення робочих місць і постійних джерел генерування доходів, заохочення програми підтримки і розвитку підприємництва;
- 4) розвиток системи надання соціальних послуг з урахуванням нових потреб, нових соціальних категорій і специфіки демографічної структури населення;
- 5) ліквідацію наслідків перетворення навколишнього середовища в результаті бойових дій;
- 6) відбудову населених пунктів з урахуванням: реальних потреб людей, ландшафтних особливостей території громади, принципів екологічності та естетики.

Навчальне видання

Новорайська територіальна громада та виклики воєнного часу.

Атлас умов та ресурсів

За загальною редакцією Павла Остапенка, Дар'ї Мальчикової

Атлас

Підписано до друку 01.04.2025 Формат 60х90/8

Гарнітура Avenir Next.

Ум. друк. арк. 4,65. Тираж 100 прим

Виконавець і виготовлювач

Херсонський державний університет.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ХС №69 від 10 грудня 2010 р.

73000, Україна, м. Херсон, вул. Університетська, 27, тел. (0552) 32-67-65.

ГІС-портал
Херсонської
області

СИМВОЛІКА ТА АТУ 	ІСТОРІЯ 	ГЕОЛОГІЧНА БУДОВА І КОРИСНІ КОПАЛИНИ 	ГЕОМОРФОЛОГІЧНА КАРТА 	КРУТИЗНА СХИЛІВ 	КЛІМАТ 	ЛАНДШАФТИ
ОСВІТА 	ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ 	ГІПСОМЕТРИЧНА КАРТА 	ВЕРТИКАЛЬНЕ РОЗЧЛЕНУВАННЯ РЕЛЬЄФУ 	РОСЛИННІСТЬ 	ГРУНТИ 	ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ (ЗА ТИПАМИ)
МЕДИЦИНА 	СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ 	КУЛЬТУРА 	СПОРТ 	ЦЕНТРИ БЕЗПЕКИ ТА ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНІ ЧАСТИНИ 	НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ 	ОБ'ЄКТИ ПІДВИЩЕНОЇ ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ
ЗАЛІЗНИЦЯ 	ЖИТЛОВИЙ ФОНД 	ГЕНЕРАЛЬНІ ПЛАНИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ 	МІСТОВУДІВНЕ ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ 	МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ 	ЦНАП 	ЗАГАЛЬНІ СУДИ ТА ПРОКУРАТУРА
ПАСАЖИРСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ 	МЕРЕЖА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ 	ТУРИСТИЧНІ МІСЦЯ ТА МАРШРУТИ 	КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА 	СФЕРА ГОСТИННОСТІ 	НАДАВАНІ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ 	ВИКОНАВЧА ВЛАДА
РІЧКОВА ТА МОРСЬКА ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА 	ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД 	СТАЦІОНАРНІ ДЖЕРЕЛА ЗАБРУДНЕННЯ 	ЗАЙНЯТІСТЬ ТА ТРУДОВІ РЕСУРСИ 	ІНВЕСТИЦІЙНО-ПРИВАБЛИВІ ТЕРИТОРІЇ 	ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА 	ПРОМИСЛОВІСТЬ